C/2026/3687

5.8.2026.

P10_TA(2026)0008

Zahtjev za mišljenje Suda o usklađenosti predloženog Sporazuma o partnerstvu između EU-a i Mercosura (EMPA) i Privremenog sporazuma o trgovini (ITA) s Ugovorima

Rezolucija Europskog parlamenta od 21. siječnja 2026. u kojoj se traži mišljenje Suda o usklađenosti predloženog Sporazuma o partnerstvu između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Zajedničkog južnog tržišta, Argentinske Republike, Savezne Republike Brazila, Republike Paragvaja i Istočne Republike Urugvaja, s druge strane, i predloženog Privremenog sporazuma o trgovini između Europske unije, s jedne strane, i Zajedničkog južnog tržišta, Argentinske Republike, Savezne Republike Brazila, Republike Paragvaja i Istočne Republike Urugvaja, s druge strane s Ugovorima (2026/2560(RSP))

(C/2026/3687)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir predloženi Sporazum o partnerstvu između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Zajedničkog južnog tržišta, Argentinske Republike, Savezne Republike Brazila, Republike Paragvaja i Istočne Republike Urugvaja, s druge strane (12450/2025),

— uzimajući u obzir predloženi Privremeni sporazum o trgovini između Europske unije, s jedne strane, i Zajedničkog južnog tržišta, Argentinske Republike, Savezne Republike Brazila, Republike Paragvaja i Istočne Republike Urugvaja, s druge strane (12419/2025),

— uzimajući u obzir Prijedlog odluke Vijeća o sklapanju, u ime Europske unije, Sporazuma o partnerstvu između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Zajedničkog južnog tržišta, Argentinske Republike, Savezne Republike Brazila, Republike Paragvaja i Istočne Republike Urugvaja, s druge strane (COM(2025)0357),

— uzimajući u obzir Prijedlog odluke Vijeća o sklapanju, u ime Europske unije, Privremenog sporazuma o trgovini između Europske unije, s jedne strane, i Zajedničkog južnog tržišta, Argentinske Republike, Savezne Republike Brazila, Republike Paragvaja i Istočne Republike Urugvaja, s druge strane (COM(2025)0339),

— uzimajući u obzir Nacrt odluke Vijeća o sklapanju, u ime Europske unije, Sporazuma o partnerstvu između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Zajedničkog južnog tržišta, Argentinske Republike, Savezne Republike Brazila, Republike Paragvaja i Istočne Republike Urugvaja, s druge strane (12443/2025),

— uzimajući u obzir Odluku Vijeća od 9. siječnja 2026. o potpisivanju i privremenoj primjeni Privremenog sporazuma o trgovini između Europske unije, s jedne strane, i Zajedničkog južnog tržišta, Argentinske Republike, Savezne Republike Brazila, Republike Paragvaja i Istočne Republike Urugvaja, s druge strane (12417/1/2025 REV 1),

— uzimajući u obzir Nacrt odluke Vijeća o sklapanju, u ime Europske unije, Privremenog sporazuma o trgovini između Europske unije, s jedne strane, i Zajedničkog južnog tržišta, Argentinske Republike, Savezne Republike Brazila, Republike Paragvaja i Istočne Republike Urugvaja, s druge strane (12418/1/2025 REV 1),

— uzimajući u obzir članak 3. stavak 5., članak 4. stavak 3., članak 10. stavak 3., članak 13. stavak 2. i članak 21. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),

— uzimajući u obzir članak 218. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a posebno njegove stavke 2., 4., 5., 6., 8., 10. i 11.,

— uzimajući u obzir članke 11, 168., 169., 171. i 191. UFEU-a;

— uzimajući u obzir članke 35., 37. i 38. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (Povelja),

— uzimajući u obzir pregovaračke smjernice Vijeća iz 1999. za sporazum između Europske unije i četiri države osnivačice Mercosura – Argentine, Brazila, Paragvaja i Urugvaja (dalje u tekstu „pregovaračke smjernice iz 1999."),

— uzimajući u obzir načelni sporazum između Europske unije i četiri članice osnivačice Mercosura – Argentine, Brazila, Paragvaja i Urugvaja – o kojem se pregovaralo 2019. te njegova nova i revidirana poglavlja te njihove protokole i priloge,

— uzimajući u obzir Mišljenje 1/17 Suda Europske unije od 30. travnja 2019. o Sveobuhvatnom gospodarskom i trgovinskom sporazumu između Kanade, s jedne strane, i Europske unije i njezinih država članica, s druge strane (CETA) i Mišljenje 2/15 Suda Europske unije od 16. svibnja 2017. o Sporazumu o slobodnoj trgovini između Europske unije i Republike Singapura,

— uzimajući u obzir Okvirni sporazum o odnosima između Europskog parlamenta i Europske komisije ([1]), a posebno njegove stavke od 23. do 29. u vezi s međunarodnim sporazumima,

— uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 22. svibnja 2018. o pregovorima i sklapanju trgovinskih sporazuma EU-a (dalje u tekstu „zaključci Vijeća iz 2018."), a posebno njihov stavak 3.,

— uzimajući u obzir članak 117. stavak 6. Poslovnika,

A. budući da je Komisija 2019. objavila načelni sporazum u kojem su sažeti „rezultati pregovora o trgovinskom dijelu Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Mercosura"; budući da je Komisija u prosincu 2024. najavila da je dovršila pregovore o sporazumu između EU-a i Mercosura; budući da je Komisija 3. rujna 2025. predstavila sporazum između EU-a i Mercosura kao dva paralelna pravna teksta, odnosno Sporazum o partnerstvu između EU-a i Mercosura (EMPA) i Privremeni sporazum o trgovini (ITA), te je Vijeću predstavila svoje prijedloge za potpisivanje i sklapanje EMPA-e; budući da je Sporazum o partnerstvu mješoviti okvirni sporazum koji zahtijeva jednoglasno odobrenje u Vijeću, suglasnost Parlamenta i ratifikaciju svih 27 država članica prije nego što može u potpunosti stupiti na snagu; budući da Privremeni sporazum o trgovini obuhvaća samo one odredbe koje su u isključivoj nadležnosti EU-a i da je za njegovo stupanje na snagu potrebna samo kvalificirana većina u Vijeću i suglasnost Parlamenta;

B. budući da je Međuregionalni okvirni sporazum o suradnji iz 1995., koji je temelj pregovaračkih smjernica iz 1999., u svojoj preambuli predstavljen kao „uvod u pregovore o Međuregionalnom sporazumu o pridruživanju" i kao „priprema uvjeta koji omogućuju stvaranje međuregionalnog udruženja";

C. budući da su pregovaračkim smjernicama iz 1999. odobreni pregovori o sporazumu o pridruživanju sa zemljama Mercosura, zbog čega je potrebna jednoglasna odluka Vijeća i ratifikacija u nacionalnim parlamentima; budući da se ni područje primjene Privremenog sporazuma o trgovini ni njegove posljedice na pravo veta država članica nisu

([1]) SL L 304, 20.11.2010., str. 47., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2010/1120/oj.

mogli predvidjeti u trenutku izdavanja ovog mandata i postizanja dogovora o njemu; budući da je Vijeće potvrdilo svoje stajalište u svojim zaključcima iz 2018. i izjavilo da je „na Vijeću da odluči hoće li otvoriti pregovore na toj osnovi”. Isto tako je na Vijeću da odlučuje, na pojedinačnoj osnovi, o razdvajanju trgovinskih sporazuma. Ovisno o njihovu sadržaju, sporazumi o pridruživanju trebali bi biti mješoviti. Oni o kojima se trenutačno pregovara, kao što su oni s Meksikom, Mercosurom i Čileom, ostat će mješoviti sporazumi”; budući da se u Sporazumu o trgovini između EU-a i Mercosura, koji je načelno dogovoren u srpnju 2019., upućuje i na Sporazum o pridruživanju između EU-a i Mercosura; budući da bi se moglo smatrati da odstupanje od pregovaračkih smjernica iz 1999. i zaključaka Vijeća iz 2018. nije u skladu s pravom EU-a;

D. budući da su nacionalni parlamenti u različitim državama članicama već izrazili protivljenje ratifikaciji sporazuma između EU-a i Mercosura donošenjem rezolucija u tu svrhu; budući da se odvajanjem sporazuma između EU-a i Mercosura u dva odvojena pravna teksta, točnije u Sporazum o partnerstvu i Privremeni sporazum o trgovini, zaobilazi pravo nacionalnih parlamenata da ratificiraju Privremeni sporazum o trgovini; budući da je važno osigurati učinkovito savjetovanje s građanima, Europskim parlamentom, nacionalnim i regionalnim parlamentima, civilnim društvom i drugim relevantnim dionicima u svakoj fazi postupka kako bi se zajamčila demokratska odgovornost;

E. budući da se poglavljem 21. člankom 21.4. točkom (b) i poglavljem 1. člankom 1.3. točkom (k) Privremenog sporazuma o trgovini uvodi novoosmišljen „mehanizam ili klauzula za ponovno postizanje ravnoteže” koji omogućuje stranci da zatraži naknadu ako „mjera koju je primijenila druga stranka poništava ili znatno umanjuje bilo koju korist koju ta stranka ostvaruje na temelju obuhvaćenih odredaba, na način koji negativno utječe na trgovinu između stranaka, bez obzira na to je li ta mjera u suprotnosti s odredbama ovog Sporazuma, osim ako je izričito predviđeno drukčije”; budući da je cilj tog mehanizma nadoknaditi gospodarski učinak zakonodavstva ili prakse trgovinskog partnera, čak i ako se njima ne krše odredbe Sporazuma; budući da se, na primjer, u poglavlju 21. Privremenog sporazum o trgovini, njegovim člancima 21.20. i 21.21. predviđa da će se protumjera suspendirati tek nakon što se predmetna mjera „povuče ili izmijeni kako bi se uklonilo to poništenje ili znatno umanjenje”; budući da bi zemlje Mercosura mogle iskoristiti taj mehanizam kako bi izvršile pritisak na EU da se suzdrži od donošenja ili provedbe zakonodavstva i drugih mjera povezanih sa zaštitom klime i okoliša, sigurnošću hrane ili zabranama određenih pesticida;

F. budući da se način na koji brazilska vlada tumači vremensko područje primjene klauzule o ponovnom uravnoteženju razlikuje od načina na koji ga tumači Komisija, pri čemu Brazil razmatra njezino proširenje unatrag do čak 2019. godine;

G. budući da je doseg te klauzule širi od dosega postojećih klauzula u prethodnim sporazumima o slobodnoj trgovini koje je sklopio EU te se razlikuje u području primjene i sadržaju od klauzule utvrđene u Općem sporazumu o carinama i trgovini (GATT) i članku 26. stavku 1. Dogovora WTO-a o rješavanju sporova; budući da se klauzula o ponovnom uspostavljanju ravnoteže sadržana u GATT-u nikad nije primjenjivala protiv zakonodavstva o održivom razvoju, vjerojatno zato što bi takvo zakonodavstvo bilo obuhvaćeno klauzulom o općim iznimkama iz članka XX. GATT-a;

H. budući da bi mogućnost da zemlje Mercosura dobiju naknadu zbog trgovinskih učinaka primjene mjera održivosti EU-a mogla potaknuti suzakonodavce EU-a da se suzdrže od donošenja takvih mjera i izvršiti pritisak na Komisiju da povuče, izmijeni ili zaustavi provedbu postojećeg zakonodavstva; budući da bi taj mehanizam mogao posebno utjecati na zakonodavstvo čiji je cilj očuvanje prava zaštićenih Poveljom i načelima Ugovora na kojima se temelji pravni poredak EU-a;

I. budući da postoje znatne regulatorne razlike između EU-a i zemalja Mercosura u pogledu proizvodnje hrane te sanitarnih i veterinarskih standarda; budući da se sporazumom između EU-a i Mercosura smanjuju mjere revizije i kontrole uvoza poljoprivrednih proizvoda iz Mercosura; budući da poglavlje 6. Privremenog sporazuma o trgovini, koje se odnosi na sanitarne i fitosanitarne mjere, obuhvaća nekoliko mjera kojima se oslabljuju postojeći mehanizmi kontrole; budući da su u skladu s člankom 6.12. stavkom 2. Privremenog sporazuma o trgovini sanitarne i fitosanitarne mjere prihvatljive samo ako su privremene i preispitane „u razumnom roku”; budući da prema pravu EU-a primjena načela predostrožnosti nije uvjetovana takvim zahtjevom;

J. budući da se u poglavlju 18. Privremenog sporazuma o trgovini, koje se odnosi na trgovinu i održivi razvoj, primjena načela predostrožnosti ograničava, posebno na situacije „rizika od ozbiljnog uništavanja okoliša ili rizika za zdravlje i sigurnost na radu”; budući da ta ograničenja mogu dovesti do smanjenja razine zaštite zdravlja, potrošača i okoliša u EU-u; budući da bi se trenutačne mjere EU-a dopuštene u skladu s načelom predostrožnosti EU-a mogle osporiti pred arbitražnim vijećem i da bi se njima mogle opravdati naknade;

1. zabrinut je zbog toga što bi razdvajanje sporazuma između EU-a i Mercosura na Sporazum o partnerstvu i Privremeni sporazum o trgovini moglo biti nespojivo s člankom 218. stavcima 2. i 4. UFEU-a, kao i s načelom dodjeljivanja, načelom institucionalne ravnoteže i načelom lojalne suradnje sadržanima u članku 4. stavku 3. i članku 13. stavku 2. UEU-a; zabrinut je zbog toga što se pregovaračke smjernice koje je izdalo Vijeće možda neće poštovati i što bi to moglo utjecati na pravila glasovanja u Vijeću i spriječiti nacionalne parlamente da imaju legitiman utjecaj na sporazum;

2. zabrinut je zbog toga što bi mehanizam za ponovno postizanje ravnoteže predviđen sporazumom između EU-a i Mercosura mogao biti nespojiv barem s člancima 11., 168., 169. i 191. UFEU-a i člancima 35., 37. i 38. Povelje te ugroziti sposobnost EU-a da zadrži autonomiju pravnog poretka EU-a;

3. zabrinut je zbog toga što bi se Sporazumom o partnerstvu i Privremenim trgovinskim sporazumom mogla ugroziti primjena načela predostrožnosti, što bi moglo dovesti do neusklađenosti barem s člancima 168., 169. i 191. UFEU-a, kao i s člancima 35., 37. i 38. Povelje; također je zabrinut zbog toga što bi autoritet dodijeljeno arbitražnom vijeću za ocjenu primjene načela predostrožnosti u EU-u moglo negativno utjecati na načelo predostrožnosti;

4. odlučuje zatražiti od Suda mišljenje, u skladu s člankom 218. stavkom 11. UFEU-a, o usklađenosti predloženog sporazuma i predloženog sklapanja Sporazuma o partnerstvu i Privremenog trgovinskog sporazuma od strane EU-a s Ugovorima te o postupku za postizanje tog sklapanja;

5. nalaže svojoj predsjednici da poduzme potrebne mjere kako bi dobila mišljenje Suda te da proslijedi ovu Rezoluciju Vijeću i Komisiji radi obavijesti.